



Ryhdy luottamustehtävään!

Opas Helsingin Seudun Journalistien luottamustehtävistä

PÄIVITETTY 31.1.2025

Sisällysluettelo

Esipuhe	2
1. Suomen Journalistiliitto	3
2. Toimitusosasto ja sen luottamustehtävät	4
2.1 Toimitusosaston puheenjohtaja	5
2.2 Toimitusosaston taloudenhoitaja	5
2.3 Toimitusosaston sihteeri	6
2.4 Toimitusosaston hallituksen jäsen	6
2.5 Helsingin Seudun Journalistien osastot	7
3. Työpaikan luottamustehtävät	8
3.1 Pääluottamushenkilö	8
3.2 Varapääluottamushenkilö	9
3.3 Osaston luottamushenkilö	9
3.4 Työsuojeluvaltuutettu	10
4. Yhdistys ja sen luottamustehtävät	11
4.1 Yhdistyksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja	11
4.2 Yhdistyksen hallituksen jäsen	12
4.3 Valtuutettu ja varavaltuutettu	13
5. Journalistiliiton luottamustehtävät	15
5.1 Liiton hallituksen jäsen	15
5.2 Valiokuntien ja työryhmien jäsenet	15
6. Muita luottamustehtäviä (ei työehtosopimuksissa sovittua oikeutta osallistua työajalla)	17
6.1 Aikakauslehdentoimittajain säätiö	17
6.1.1 Aikakauslehdentoimittajain säätiön hallituksen jäsen	17
6.2 Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö JOKES ja sen rahastot	17
6.2.1 JOKES-säätiön hallituksen jäsen	18
6.2.2 HSJ:n stipendirahaston hoitokunta	19
6.3 Viestintä ja kehitys -säätiö Vikes	19
6.3.1 Vikes-säätiön hallituksen jäsen	20
6.4 Helsingin kansainvälinen lehdistöklubi eli Pressiklubi	21
6.4.1 Pressiklubin puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet	21

Esipuhe

Helsingin Seudun Journalistien (HSJ) jäsenelle on tarjolla kymmeniä kiinnostavia luottamustehtäviä, joissa pääset vaikuttamaan oman alasi ja ammattiliittosi Journalistiliiton asioihin. Tähän oppaaseen olemme koonneet keskeiset tiedot eri luottamustehtävistä. Esimerkiksi kuka voi tulla valituksi tehtävään, mitä tehtävä pitää sisällään, kuinka paljon siihen kuluu aikaa ja maksetaanko tehtävän hoitamisesta palkkio.

Opas on tarkoitettu tietopakettiksi luottamustehtävään ryhtyville ja niille, jotka rekrytoivat jäseniä osaston, yhdistyksen ja liiton luottamustehtäviin. Tehtäviä, ihmisiä sekä työ- ja elämäntilanteita on monenlaisia. On tärkeää, että jokaiseen tehtävään löytyy sopiva henkilö, ja että luottamustoimeen ryhtyvä kokee pestin omakseen.

Luottamustehtävään ryhtymistä harkitessa on olennaista tietää, millainen tehtävä on luonteeltaan. Isoimpia luottamustehtäviä ei välttämättä ole helppoa sovittaa yhteen vaativampien työtehtävien kanssa. Siinä mielessä ay-toimintaan mukaan lähteminen voi vaikuttaa urakehitykseen. Useimmissa luottamustehtävissä työmäärä on kuitenkin kohtuullinen, ja osaa tehtävistä voi hoitaa osittain tai kokonaan työajalla.

Kuten HSJ:n pitkäaikainen hallituksen jäsen **Katja Lamminen** toteaa tämän oppaan sivuilla, ay-toiminta on harrastus, johon annettu panos on erittäin arvokas koko alalle. Ilman ay-aktiiveja meillä ei olisi nykyisiä, lain takaamaa minimiä merkittävästi parempia työehtoja. Yhteisten asioiden eteen tehty työ myös antaa paljon. On palkitsevaa olla mukana kehittämässä työelämää ja rakentaa yhteisöllisyyttä alalla toimivien kesken. Parasta on, että työtä saa tehdä yhdessä mukavien kollegojen kanssa.

Marjaana Varmavuori, HSJ:n puheenjohtaja

1. Suomen Journalistiliitto

Suomen Journalistiliiton perustivat yksittäiset sanomalehtimiesyhdistykset vuonna 1921. Nykyisin liiton muodostaa 18 jäsenyhdistystä. Helsingin Seudun Journalistit HSJ on niistä toiseksi suurin. Suurin on valtakunnallisesti toimiva Radio- ja televisiotoimittajien liitto RTTL ja kolmanneksi suurin valtakunnallisesti toimiva Suomen freelance-journalistit SFJ.

Kun jäsen liittyy Journalistiliittoon, hänestä tulee yleensä sekä liiton, yhdistyksen että osaston jäsen.

Liiton organisaatiota ja sen eri osien suhteita toisiinsa kuvataan pääpiirteittäin kuvassa 1. Lisätietoa löydät [HSJ:n verkkosivuilta](#), [Journalistin 4/2021 jutusta](#) ja [Journalistiliiton verkkosivuilta](#).



Kuva 1

2. Toimitusosasto ja sen luottamustehtävät

Toimitusosasto on tavallisimmin samalla työpaikalla työskentelevien Journalistiliiton jäsenten yhteenliittymä ja siis työpaikkakohtainen. HSJ:ssä tällaisia toimitusosastoja ovat esimerkiksi A-lehtien toimitusosasto, STT:n ammattiosasto tai Sanoma Pron toimitusosasto.

Työpaikkakohtaisten osastojen lisäksi HSJ:ssä on alueellisia osastoja. Ne kokoavat yhteen keskenään samankaltaisissa työpaikoissa ja työtehtävissä työskenteleviä jäseniä, joiden työpaikalla ei ole montaa Journalistiliiton jäsentä eikä siten omaa liiton osastoa. Esimerkiksi Ay-lehtien toimitusosaston jäseniä yhdistää journalistinen tai viestintätyö työntekijäjärjestöissä ja Kustannustoimittajien alueosastoa työsuhde pienehkössä kustantamossa.

Sisällöntekijät ry kokoaa yhteen järjestö- ja harrastelehtien tekijöitä, viestijöitä, freelancereita ja työttömiä jäseniä. Se on HSJ:n suurin osasto.

Opiskelijajäsenet ja eläkkeellä olevat eivät kuulu osastoihin.

HSJ:n osastojen koko vaihtelee kolmesta jäsenestä lähes tuhanteen, jolloin myös osastojen toiminta ja tehtävät vaihtelevat. Luottamushenkilöiden mahdollisista palkkioista tai palkitsemisesta päättää kukin osasto itse. Osastojen toimintaa säätelevät osaston säännöt. Parhaiten tietoa osaston käytännön toiminnasta saa sen puheenjohtajalta ja muilta siihen liittyvissä luottamustehtävissä toimivilta.

Useimmat osastot ovat eräänlaisia epävirallisia yhteenliittymiä eivätkä ns. oikeushenkilöitä, kuten HSJ:n tyyppiset rekisteröidyt yhdistykset. HSJ:n osastoista Sanomain toimitusosasto ja Sisällöntekijät ry ovat rekisteröityjä yhdistyksiä. Näitä osastoja koskevat yhdistyslaki ja sen tuomat velvoitteet.

Toimitusosastojen tavallisimmat luottamustehtävät ovat puheenjohtaja, sihteeri, taloudenhoitaja ja hallituksen jäsen. Osasto voi perustaa myös muita tehtäviä. Osastolla on oltava vähintään puheenjohtaja. Hän huolehtii siitä, että osaston vuosikokous kutsutaan koolle ja järjestetään ajallaan. Myös taloudenhoitaja on tärkeä, koska hän hoitaa osaston rahaliikenteen.

Toimintaansa varten osasto saa Journalistiliitolta niin sanottua osastopalautusta. Osastopalautus tarkoittaa tiettyä osuutta osaston jäsenten Journalistiliitolle maksamista jäsenmaksuista. Käytännössä osastopalautuksen maksaa osastolle HSJ. Osastopalautuksen saadakseen osaston on pidettävä vuosikokous ja toimitettava sen jälkeen selvitys edellisen kalenterivuoden rahankäytöstä HSJ:n toimistoon. Lisäksi osasto voi hakea toimintaansa Journalistiliitolta harkinnanvaraista lisätukea, josta päättää liiton järjestötyövaliokunta tai HSJ:ltä ylimääräistä osastoavustusta, josta päättää yhdistyksen hallitus.

2.1 Toimitusosaston puheenjohtaja

Työpaikan toimitusosaston puheenjohtaja kokoaa liittoon kuuluvat työntekijät yhteen keskustelemaan työpaikan asioista ja vetää osaston toiminnan suunnittelua. Hän voi edustaa työntekijöitä sellaisissa yhteisissä asioissa, jotka eivät ole pääluottamushenkilön tehtäväkenttää.

Valinta ja kelpoisuus: Toimitusosaston jäsenet valitsevat puheenjohtajan keskuudestaan osaston vuosikokouksessa kunkin vuoden alkupuolella.

Tehtävät: Kutsuu kokoon osaston vuosikokouksen ja laatii sitä varten osaston edellisen vuoden toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman joko yksin tai yhteistyössä osaston hallituksen kanssa. Muut tehtävät vaihtelevat osastoittain. Osastoissa, joilla on hallitus, puheenjohtaja vastaa hallituksen koolle kutsumisesta. Osaston puheenjohtaja ja hallitus ideoivat ja toteuttavat toimintaa ja tilaisuuksia jäsenille.

Ajankäyttö: Riippuu osaston koosta sekä puheenjohtajan ja hallituksen aktiivisuudesta.

Palkkio: Vaihtelee, koska kukin osasto ratkaisee itse, saako osaston luottamustehtävän hoitamisesta jonkin korvauksen.

Koulutus: Yleensä tehtävää aiemmin hoitanut henkilö perehdyttää seuraajansa.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Toimitusosaston puheenjohtajuus on näköalapaikka oman työyhteisön hyvinvointiin ja sen eri osastojen tekemiseen. Parasta on se, että pystyy järjestämään työkaverille kivoja yhteisiä juttuja ja rakentamaan yhteishenkeä. Koen tärkeäksi, että kollegat tietävät minun olevan luottamushenkilöiden lisäksi tyyppi, jolta voi kysyä neuvoa tai jolle voi kertoa murheista. Tehtävässä auttaa järjestöihmisen sielu ja se, että tykkää yhdessä tekemisestä”, sanoo Iltalehden toimitusosaston puheenjohtaja **Jenni Gästgivar**. Hän on toiminut Iltalehden toimitusosaston puheenjohtajana vuodesta 2021. Osastossa oli vuoden 2023 lopussa 94 jäsentä. Gästgivar arvioi, että Iltalehden osaston puheenjohtajan tehtävän hoitamiseen kuluu häneltä muutama tunti kuukaudessa.

2.2 Toimitusosaston taloudenhoitaja

Valinta ja kelpoisuus: Taloudenhoitaja valitaan osaston vuosikokouksessa kunkin vuoden alkupuolella. Tähän tehtävään sitoudutaan usein pidemmäksi aikaa, koska tilinkäyttöoikeuksien siirtäminen vuosittain on hankalaa.

Tehtävät: Hoitaa osaston rahaliikenteen, kuten sen saamiin avustuksiin liittyvät asiat. Osasto saa liitolta niin sanottua osastopalautusta, jonka sille maksaa käytännössä yhdistys. Osastopalautuksen saadakseen osaston on pidettävä vuosikokous ja toimitettava sen jälkeen selvitys edellisen kalenterivuoden rahankäytöstä yhdistyksen toimistoon.

Ajankäyttö: Riippuu osaston koosta ja aktiivisuudesta.

Palkkio: Vaihtelee, koska kukin osasto ratkaisee itse, saako osaston luottamustehtävän hoitamisesta jonkin korvauksen.

Koulutus: Yleensä tehtävää aiemmin hoitanut henkilö perehdyttää seuraajansa.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Taloudenhoitajan tehtävässä ei ainakaan omassa osastossani

tule yleensä yllätyksiä. Menojen ja tulojen kirjaaminen tapahtuu melkein omalla painollaan, kun sen muistaa tehdä saman tien. Ohimennen tässä myös oppii pienimuotoista tapahtumien budjetointia ja yhdistyskirjanpitoa. Ryhdy hommaan, jos haluat olla hyödyksi omalle osastollesi ja tarvitset selkeän vastuutehtävän", sanoo Otavan toimitusosaston taloudenhoitaja **Päivi Puustinen**. Hän on toiminut tehtävässä vuodesta 2012.

2.3 Toimitusosaston sihteeri

Valinta ja kelpoisuus: Sihteeri valitaan osaston vuosikokouksessa alkuvuodesta tai hallitus valitsee sihteerin keskuudestaan.

Tehtävät: Osaston sihteeri tekee osaston kokousten esityslistat yhdessä puheenjohtajan kanssa ja laatii kokousten pöytäkirjat. Sihteeri hoitaa usein myös jäsentilaisuuksien järjestelyjä, kuten paikan ja tarjoilujen varaamista.

Ajankäyttö: Riippuu osaston koosta ja aktiivisuudesta.

Palkkio: Vaihtelee, koska kukin osasto ratkaisee itse, saako osaston luottamustehtävän hoitamisesta jonkin korvauksen.

Koulutus: Yleensä tehtävää aiemmin hoitanut henkilö perehdyttää seuraajansa.

Miksi hakeutua tehtävään: "Ryhdyin tehtävään, koska haluan vaikuttaa yhteiseen tekemiseen toimitusosastossa. Sihteerin tehtävässä pääsee tutustumaan laajemmin toimitusosaston jäsenistöön kuin vain omaan työyhteisöön. Palkitsevinta on saada jäsenet mukaan yhteisiin tapahtumiin", sanoo Otavamedian toimitusosaston sihteeri **Satu Björn**. Hän on toiminut osaston sihteerinä 29 vuotta.

2.4 Toimitusosaston hallituksen jäsen

Valinta ja kelpoisuus: Jos toimitusosastolla on hallitus, se valitaan osaston vuosikokouksessa kunkin vuoden alkuvuodesta. Hallitukseen pyritään saamaan työntekijöiden yhteisten asioiden hoitamisesta ja osaston toiminnan järjestämisestä kiinnostuneita henkilöitä.

Tehtävät: Osallistuu osaston hallituksen kokouksiin, päätöksentekoon ja toiminnan järjestämiseen. **Ajankäyttö:** Riippuu osaston koosta ja aktiivisuudesta.

Palkkio: Vaihtelee, koska kukin osasto ratkaisee itse, korvataanko luottamustehtävästä jotakin.

Koulutus: Yleensä tehtävää aiemmin hoitaneet henkilöt perehdyttävät seuraajansa.

Miksi hakeutua tehtävään: "Toimitusosaston hallituksessa pääsee tutustumaan ison talon eri toimitusten ihmisiin ja työhön. Monesti haasteet ovat samankaltaisia useissa toimituksissa, mutta myös hyviä ratkaisuja voi monistaa. Toimitusosasto on tärkeä yhteishengen ylläpitäjä. Hyvät työkaverit ovat työpaikan vetovoimatekijä, ja on mukavaa, kun porukalla saa käydyksi vaikkapa näyttelyissä tai teatterissa. Toimitusosaston hallituksessa saa monipuolisen kuvan koko ammattiyhdistyksen toiminnasta ja vaikutusmahdollisuuksista, ja tehtävä on hyvä väylä yhdistyksen ja liiton muihin tehtäviin.

Kontaktit ja yhteistyö alan eri tehtävissä työskentelevien ihmisten kanssa ja työskentely yhteisten asioiden parissa motivoivat”, sanoo toimitusosasto Werner & Jarlin hallituksen jäsen **Kaisa Kauppila**. Hän on toiminut osaston hallituksessa vuodesta 2005.

2.5 Helsingin Seudun Journalistien osastot

A-lehtien toimitusosasto
Alma Talentin toimitusosasto
Ay-lehtien toimitusosasto
FJF:s fackavdelning vid Hufvudstadsbladet
Fokus Median toimitusosasto
Helsingin Uutisten, Länsiväylän ja Vantaan Sanomien toimitusosasto
Iltalehden toimitusosasto
Kansan Uutisten toimitusosasto
Kolmiokirjan toimitusosasto
Kustannusosakeyhtiö Kotimaan toimitusosasto
Kustannustoimittajien alueosasto
Loviisan Sanomien toimitusosasto
Nykypäivän ja Verkkouutisten toimitusosasto
Osasto Aller
Otavan toimitusosasto
Otavamedian toimitusosasto
Paasipuiston toimitusosasto (Demokraatti)
Sanoma Pron toimitusosasto
Sanomain toimitusosasto (STO)
Sisällöntekijät ry (ent. Erikoislehtien toimitusosasto)
STT:n ammattiosasto
Suomen luonnonsuojeluliiton toimitusosasto
Suomen Lääkärilehden toimitusosasto
Suomenmaan Helsingin toimitusosasto
Tiedonantajan toimitusosasto
Toimitusosasto Werner & Jarl (WSOY/Tammi)
Viestimedian toimitusosasto (Maaseudun Tulevaisuuden ja Koneviestin osastojen fuusio)
Vikesin toimitusosasto
Västra Nylands redaktionsklubb
Yhdistysten työntekijöiden ammattiosasto (HSJ:n, RTTL:n, ja SFJ:n yhteinen)
Östnyland (Redaktionsklubben vid tidningen Östnyland)

2024 K-kauppiasliiton toimitusosaston ja Pellervon toimitusosaston jäsenet siirtyivät Sisällöntekijät ry:n jäseniksi ja Sanoma Lifestylen jäsenet siirtyivät Sanomain toimitusosaston jäseniksi.

3. Työpaikan luottamustehtävät

3.1 Pääluottamushenkilö

Pääluottamushenkilö on työntekijöiden ja Journalistiliiton edustaja työpaikalla. Hän edustaa työntekijöitä neuvotteluissa työnantajan kanssa sekä auttaa ja neuvoo työntekijöitä työelämän ongelma- ja muutostilanteissa Journalistiliiton asiantuntijoiden tuella.

Pääluottamushenkilön alaa ovat työehtosopimukseen, työlainsäädännön noudattamiseen ja työsuojeluun liittyvät asiat.

Valinta ja kelpoisuus: Toimitusosaston jäsenet eli työpaikalla työskentelevät Journalistiliiton jäsenet valitsevat pääluottamushenkilön kahden vuoden välein lokakuussa kahdeksi kalenterivuodeksi. Uusi kaksivuotiskausi alkoi 1.1.2024. Luottamushenkilön pitää pääsääntöisesti olla työehtosopimuksen soveltamisalalla toimiva, vähintään vuoden yrityksen palveluksessa ollut Suomen Journalistiliiton jäsen.

Tehtävät: Pääluottamushenkilö edustaa työehtosopimuksen piiriin kuuluvia työntekijöitä/toimihenkilöitä työnantajan kanssa käytävissä neuvotteluissa, jotka koskevat työehtosopimuksen tai työlainsäädännön soveltamista sekä yleensä työsuhteita ja henkilöstöä koskevissa asioissa. Hän valvoo edustamiensa työntekijöiden etuja, työehtosopimuksen ja työelämän lakien noudattamista sekä neuvoo edustamiaan työntekijöitä työelämässä, sen muutostilanteissa ja ongelmatilanteiden selvittämisessä. Hän on mukana kehittämässä työelämää työnantajan ja henkilöstön kanssa.

Ajankäyttö: Työnantaja järjestää pääluottamushenkilölle tehtävien hoitamista varten tarvittaessa palkallista vapautusta työstä. Käytännön toimintatapa vaihtelee työpaikoittain riippuen esimerkiksi työpaikan koosta. Vapautus ei saa vaikuttaa alentavasti säännöllisen työajan ansioon.

Palkkio: Työnantaja maksaa pääluottamushenkilölle tehtävästä lisäkorvausta, joka on sidottu toimituksellisten työntekijöiden (lehdistö) tai toimihenkilöiden (kustannustoimittajat) lukumäärään. Korvaus lasketaan pääluottamushenkilön henkilökohtaisesta kuukausipalkasta. Lisäkorvaus on 3–25 prosenttia (lehdistö) ja 3–20 prosenttia (kustannustoimittajat). Korvauksesta sovitaan työehtosopimuksessa. Nykyiset työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka.

Koulutus: Journalistiliitto järjestää luottamushenkilöille koulutusta, tyypillisesti yhden peruskurssin ja useita teemapäiviä vuodessa. Koulutukseen osallistumisesta sovitaan vuosittain Journalistiliiton ja työnantajan edustavan Medialiiton välisessä koulutussopimuksessa. Sopimuksessa määritellään vuotuiset kurssit ja se, keillä on oikeus osallistua kursseille työajalla. Yleensä kursseille saavat osallistua työajalla pääluottamushenkilö, varapääluottamushenkilö, luottamushenkilö, varaluottamushenkilö ja ammattiosaston tai yhdistyksen puheenjohtaja. Oikeus osallistua kurssille työajalla tarkoittaa, että luottamushenkilö saa kurssille osallistuessaan kurssin ajalta palkkaa, vaikka hän ei ole töissä tai hänelle merkityssä työvuorossa.

Edut: Pääluottamushenkilöllä on irtisanomissuoja, ellei yrityksen toimintaa keskeytetä kokonaan.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Pääluottamushenkilö on luottamustoimessaan näköalapaikalla sekä omaan työyhteisöönsä että mediatoimialalla laajemminkin. Kun minua pyydettiin

asettumaan ehdolle, lähdin mielelläni. Tiesin, että toimeen valittaessa tukenani ovat aktiivinen toimitusosasto, pätevä varaluottamushenkilö ja työsuojeluvaltuutettu. Työpaikan korkea järjestäytymisaste tuo uskottavuutta ja voimaa. Tehtävään veti mahdollisuus vaikuttaa työyhteisössä ja käyttää aiempaa kokemusta ja koulutusta luottamustoimessa. Isommissa konserneissa muiden toimitusten luottamushenkilöt ovat kokemukseni perusteella myös olleet pääluottiksen työssä arvokkaana tukena. Talousosaaminenkin auttaa”, sanoo **Kimmo Lundén**. Hän aloitti vuoden 2024 alusta pääluottamushenkilönä Viestimediassa, joka kustantaa *Maaseudun Tulevaisuutta*, *Koneviestiä* ja *Aarretta*. Vuosina 2005–2010 hän toimi *Kauppalehden* toimituksen pääluottamusmiehenä.

3.2 Varapääluottamushenkilö

Toimitusosaston jäsenet valitsevat varapääluottamushenkilön kahden vuoden välein lokakuussa kahdeksi kalenterivuodeksi. Uusi kaksivuotiskausi alkoi 1.1.2024. Luottamushenkilön pitää pääsääntöisesti olla työehtosopimuksen soveltamisalalla toimiva, vähintään vuoden yrityksen palveluksessa ollut Suomen Journalistiliiton jäsen.

Varapääluottamushenkilöllä on sama kouluttautumisoikeus tehtäväänsä kuin pääluottamushenkilöllä. Pääluottamushenkilön hoitaessa tehtäväänsä varapääluottamushenkilön rooli ei kuitenkaan ole aktiivinen, eli varapääluottamushenkilö ei esimerkiksi hoida osaa pääluottamushenkilön tehtävistä. Varapääluottamushenkilön rooli aktivoituu vasta, jos pääluottamushenkilö on estynyt hoitamasta tehtäväänsä esimerkiksi työpaikan vaihdoksen tai pidemmän vapaan vuoksi. Silloin varapääluottamushenkilö siirtyy pääluottamushenkilön asemaan oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Pääluottamushenkilö ilmoittaa työnantajalle kirjallisesti, milloin varapääluottamushenkilö toimii hänen sijaisenaan.

3.3 Osaston luottamushenkilö

Osaston luottamushenkilöitä valitaan tarpeen mukaan esimerkiksi silloin, kun yrityksellä on toimipisteitä eri puolilla maata. Osaston luottamushenkilö edustaa ja neuvoo työntekijöitä paikallisesti, kun taas pääluottamushenkilö edustaa yrityksen koko henkilöstöä.

Valinta ja kelpoisuus: Osaston luottamushenkilön valitsemisesta sovitaan yrityksissä tarpeen mukaan. Tarpeeseen vaikuttavat yrityksen organisatorinen kokonaisuus, työntekijöiden lukumäärä ja maantieteellinen etäisyys. Tyypillisesti osaston luottamushenkilöitä on valittu esimerkiksi saman yhtiön eri lehtien isohkoihin toimituksiin, jotka sijaitsevat keskenään eri osissa maata. Luottamushenkilön pitää pääsääntöisesti olla työehtosopimuksen soveltamisalalla toimiva, vähintään vuoden yrityksen palveluksessa ollut Suomen Journalistiliiton jäsen.

Tehtävät: Edustaa ja neuvoo työntekijöitä paikallisesti.

Ajankäyttö: Työnantajan on järjestettävä osaston luottamushenkilölle säännöllistä tai

tilapäistä vapautusta työstä luottamustehtävän hoitamiseen, mikäli hänen edustamiensa työntekijöiden lukumäärä on yli 20.

Koulutus: Osaston luottamushenkilöllä on tyypillisesti sama kouluttautumisoikeus kuin pääluottamushenkilöllä.

Palkkio: Korvauksesta sovitaan paikallisesti.

Edut: Irtisanomissuoja, ellei yrityksen toimintaa keskeytetä kokonaan.

3.4 Työsuojeluvaltuutettu

Työsuojeluvaltuutetun tehtävä on lakisääteinen. Työsuojeluvaltuutettu tarkastelee työpaikan oloja terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.

Valinta: Työsuojeluvaltuutetun tehtävä on lakisääteinen. Tehtävästä säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetussa laissa. Lain mukaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua tulee valita, kun työpaikassa on säännöllisesti töissä vähintään kymmenen henkilöä. Lehdistön työehtosopimuksen mukaan toimituksellisella henkilöstöllä on oikeus valita oma työsuojeluvaltuutettu. Käytännössä asiaan vaikuttavat työpaikan koko ja organisaatio. Etenkin pienemmillä työpaikoilla toimitus ja toimihenkilöt valitsevat monesti yhteisen työsuojeluvaltuutetun.

Tehtävät: Työsuojeluvaltuutettu tuntee tärkeimmät työsuojelusäännökset, -määräykset ja -ohjeet. Hän tarkastelee työpaikan oloja terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta sekä saattaa ongelmakohtat työnantajan tietoon ja ratkaisemattomat ongelmat tarvittaessa työsuojeluviranomaisen tietoon. Työsuojeluvaltuutettu osallistuu työsuojelun toimintaohjelmien laatimiseen ja riskien arviointiin sekä ottaa tarvittaessa osaa työsuojelutarkastuksiin ja -tutkimuksiin.

Ajankäyttö: Työnantajan tulee antaa työsuojeluvaltuutetulle vapautusta työstä siten, että hän pääsääntöisesti voi säännöllisen työaikansa puitteissa hoitaa sekä työtehtävänsä että välttämättömät valtuutetun tehtävät.

Palkkio: Työnantaja maksaa työsuojeluvaltuutetun tehtävän hoitamisesta euromääräisen lisäkorvauksen, joka määräytyy työsuojeluvaltuutetun edustaman henkilömäärän mukaan. Korvauksesta sovitaan työehtosopimuksessa. Se on noin 50–100 € kuukaudessa.

Koulutus: Työsuojeluvaltuutetulla on tyypillisesti sama kouluttautumisoikeus kuin pääluottamushenkilöllä. Koulutusta järjestää Journalistiliitto. Lakisääteisen kouluttautumisoikeuden ja -velvollisuuden mukaisesti työsuojeluvaltuutettu voi osallistua työajalla myös esimerkiksi Työturvallisuuskeskuksen järjestämille kursseille.

Edut: Irtisanomissuoja, ellei yrityksen toimintaa keskeytetä kokonaan.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Työsuojeluvaltuutettuna pääset osaksi niitä pöytiä, joissa vaikutetaan jokaisen kollegan hyvinvointiin. Tehtävässä pääsee tuomaan esille omia ja kollegoiden mielipiteitä sekä edistämään konkreettisia muutoksia työssäjaksamisen ja työhyvinvoinnin eteen. Muuttuvassa työelämässä näille asioille on syytä laittaa yhä enemmän painoarvoa, ja työsuojeluvaltuutettuna saat olla tämän kehitystyön etulinjassa”, sanoo **Anne Kantola**. Hän on toiminut *Helsingin Sanomien* työsuojeluvaltuutettuna vuodesta 2022.

4. Yhdistys ja sen luottamustehtävät

HSJ:llä on monia yhdistyslakiin ja sääntöihin perustuvia tehtäviä. Noin 4000 jäsenen HSJ on Journalistiliiton toiseksi suurin jäsenyhdistys.

HSJ:lla on luottamustoiminen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja hallitus. Jäsenistö eli vuosikokous valitsee puheenjohtajan ja hallituksen jäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Puheenjohtajan lisäksi hallituksessa on 12–14 jäsentä. Hallituksen jäsenten kaudet päättyvät eri aikoihin niin, että joka vuosi erovuorossa on vähintään kuusi hallituksen jäsentä. Varapuheenjohtajan valitsee hallitus keskuudestaan vuosittain. Lisäksi hallitus asettaa työryhmiä, joiden jäsenet voivat olla yhdistyksen hallituksen jäseniä tai muita jäseniä. Viime vuosina HSJ:ssä ovat toimineet tulevaisuusvaliokunta, työ- ja talousvaliokunta sekä jäsenpalvelu- ja koulutustyöryhmät. Viimeksi mainitut yhdistettiin syksyllä 2023.

Jäsenillä on yhdistyksessä ylin päätösvalta, mutta yhdistyksen käytännön työtä ohjaa hallitus. Se toimeenpanee päätökset, järjestää taloudenhoidon sekä ohjaa ja valvoo toimintaa. Hallituksen jäsenet vastaavat kollektiivina – eivät siis henkilökohtaisesti – yhdistyksen sitoumuksista ja siitä, että toiminta on lainmukaista.

Lisäksi HSJ:n hallitus toimii yhdistyksen palkatun henkilöstön työnantajana. HSJ:n henkilökuntaa ovat toiminnanjohtaja, hallintopäällikkö ja osa-aikainen koulutuskoordinaattori. Henkilöstön palkkaamisesta, työsuhteiden ehdoista ja tarvittaessa erottamisesta päättää yhdistyksen hallitus. Käytännössä palkatun henkilökunnan kanssa eniten tekemisissä ovat yhdistyksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

HSJ valitsee jäsenistönsä keskuudesta myös valtuutetut ja varavaltuutetut Journalistiliiton valtuustoon neljäksi vuodeksi kerrallaan. Ehdotuksia valtuutetuksi voivat tehdä yhdistyksen osastot tai yksittäiset jäsenet. Valtuutetut valitsee ylimääräinen yhdistyksen kokous. Valtuustokaudella 2022–2026 HSJ:llä on 21 valtuutettua ja heille jokaiselle henkilökohtainen varavaltuutettu. Lisäksi yhdistys valitsee yleisvaravaltuutettuja korkeintaan kaksinkertaisen määrän valtuutettuihin nähden. Yleisvaravaltuutetut sijaistavat valtuutettuja, jos heidän henkilökohtainen varavaltuutettunsa on estynyt osallistumasta valtuuston kokoukseen.

4.1 Yhdistyksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

Yhdistyksen puheenjohtaja johtaa yhdistyksen hallituksen ja toimiston työtä sekä edustaa yhdistystä Journalistiliittoon ja muihin jäsenyhdistyksiin päin. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sopivat keskinäisestä työnjaostaan.

Valinta ja kelpoisuus: Yhdistyksen vuosikokous valitsee maaliskuussa jäsenistöstään puheenjohtajan ja hallituksen kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Varapuheenjohtajan valitsee hallitus keskuudestaan vuosittain.

Tehtävät: Yhdistyksen hallitus kokoontuu tyypillisesti 8–10 kertaa vuodessa. Lisäksi kantoja kysytään ja muodostetaan sähköpostitse. Hallitus toimii myös yhdistyksen palkatun henkilöstön työnantajana. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja muodostavat työparin, joka

on tiiviisti yhteydessä yhdistyksen palkatun henkilökunnan kanssa. He linjaavat ja ohjaavat yhdistyksen arkista toimintaa. Puheenjohtaja hoitaa yhteyksiä muihin Journalistiliiton jäsenyhdistyksiin ja vastaa luottamushenkilöiden rekrytoinneista yhdistyksen ja liiton eri luottamustehtäviin. Hän myös toimii yhdistyksen *Lööppi*-lehden päätoimittajana. Varapuheenjohtaja ja puheenjohtaja sopivat yhdessä varapuheenjohtajan tehtävistä ja keskinäisestä työnjaostaan.

Ajankäyttö: Yhdistyksen hallituksen luottamustehtävistä ei ole mainintaa työehtosopimuksissa, joten niitä hoidetaan omalla ajalla tai työnantajan suostumuksella työajalla. HSJ:n puheenjohtajan tehtävän hoitaminen vie paljon aikaa. Varapuheenjohtajan tehtävän hoitaminen vie merkittävästi vähemmän aikaa kuin puheenjohtajan.

Palkkio: HSJ:n puheenjohtajalle maksetaan kuukausittain 800 € palkkio ja varapuheenjohtajalle 400 € palkkio (2023). Yhdistyksen hallituksen jäsenille ja työryhmien jäsenille maksetaan 60 € palkkio / kokous (2023).

Koulutus: Usein yhdistyksen puheenjohtajaksi ryhtyvällä on kokemusta yhdistyksen hallitustyöskentelystä tai osastossa toimimisesta. Yleensä tehtävää aiemmin hoitanut henkilö neuvoo seuraajaansa.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Puheenjohtajan työ antaa energiaa ja tuntuu merkitykselliseltä. Joskus kokoukseen mennessä on väsynyt ja ryytynyt olo, mutta pois lähtiessä aina hymyilyttää ja olen täynnä virtaa. Saan myös koko ajan oppia uutta”, sanoo HSJ:n puheenjohtaja **Marjaana Varmavuori**. Hän on hoitanut tehtävää vuodesta 2018.

”Varapuheenjohtajana minulla on näköalapaikka yhdistyksen sekä laajemmin liiton ja alan toimintaan. On hienoa olla omalta osaltaan vaikuttamassa itselle tärkeisiin asioihin, kuten jäsenten koulutukseen. Parasta tässäkin hommassa ovat ihmiset! On mahtavaa päästä tutustumaan monen eri työpaikan ja alan upeisiin ammattilaisiin”, sanoo HSJ:n varapuheenjohtaja **Heta Saxell**. Hän on ollut HSJ:n hallituksessa vuodesta 2017 ja yhdistyksen varapuheenjohtajana vuodesta 2019.

4.2 Yhdistyksen hallituksen jäsen

Valinta ja kelpoisuus: Yhdistyksen vuosikokous valitsee maaliskuussa jäsenistöstään hallituksen kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Tehtävät: Yhdistyksen hallitus kokoontuu tyypillisesti 8–10 kertaa vuodessa. Lisäksi kantoja kysytään ja muodostetaan sähköpostitse. Hallitus toimii myös yhdistyksen palkatun henkilöstön työnantajana. **Ajankäyttö:** Yhdistyksen hallituksen luottamustehtävistä ei ole mainintaa työehtosopimuksissa, joten niitä hoidetaan omalla ajalla tai työnantajan suostumuksella työajalla.

Palkkio: Yhdistyksen hallituksen jäsenille ja työryhmien jäsenille maksetaan 60 € palkkio / kokous (2023).

Koulutus: Usein hallituksen jäseneksi valittavalla on kokemusta toimitusosaston toiminnasta. Uudet hallituksen jäsenet myös perehdytetään tehtävään.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Yhdistyksen hallitukseen veti halu vaikuttaa yhteisiin asioihin ja tutustua kollegoihin muualtakin kuin omasta mediatilasta. Tehtävässä pääsee vaikuttamaan yhteisiin etuihin, kuten yhdistyksen koulutus- ja virkistystapahtumiin, mutta myös tiedonkulkuun koko liitossa. Yhdistyksen hallitus syöttää osaltaan ideoita käsiteltäväksi liiton hallitukselle ja valtuustoon. Tehtävässä tapaa mielenkiintoisia ja idearikkaita ihmisiä ja

kuulee, mitä muissa medioissa on meneillään. On motivoivaa suunnitella jäsenille toimintaa ja kehittää koko liittoa yhdessä toisten kanssa. Tehtävässä tuntee oikeasti vaikuttavansa. Ay-toiminta on harrastus, johon annettu panos on erittäin arvokas koko alalle. Meillä ei olisi nykyisenkaltaisia lomia, palkkatasoa ja muita etuuksia ilman aktiivista, yhteisiä asioita ajavaa porukkaa. Silloinkin, kun tekemistä on paljon, minua motivoi ajatus, että jonkun nämä hommat on hoidettava, jotta kaikki me viihtyisimme alalla, kokisimme työmme mielekkääksi ja jaksaisimme jatkossakin puurtaa alan töissä”, sanoo HSJ:n hallituksen jäsen **Katja Lamminen**. Hän aloitti tehtävässä vuonna 2009.

4.3 Valtuutettu ja varavaltuutettu

Valtuutettu on yhdistyksen edustaja liiton korkeimmassa päättävässä elimessä.

Valinta ja kelpoisuus: HSJ valitsee jäsenistönsä keskuudesta valtuutetut ja varavaltuutetut Journalistiliiton valtuustoon neljäksi vuodeksi kerrallaan. Ehdotuksia valtuutetuksi voivat tehdä yhdistyksen osastot tai yksittäiset jäsenet. Valtuutettujen valintavuonna pidetään yleensä ylimääräinen yhdistyksen kokous, joka päättää valtuutetuista hallituksen esityksen pohjalta.

Tehtävät: Valtuusto on Journalistiliiton ylin päättävä elin. Se käsittelee liiton säännöissä mainitut asiat, kuten hyväksyy syksyllä liiton seuraavan vuoden toiminta- ja taloussuunnitelman ja sekä vahvistaa jäsenmaksun. Keväällä se hyväksyy edellisen vuoden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen sekä käy lähetekeskustelun seuraavan vuoden toiminnan ja talouden suunnittelua varten. Valtuusto valitsee liitolle hallituksen ja puheenjohtajan. Valtuusto keskustelee liiton ja alan ajankohtaisista asioista. Valtuusto päättää valtuustoaloitteiden hyväksymisestä tai hylkäämisestä liiton hallituksen toimintaehdotusten pohjalta. Aloitteita voivat tehdä liiton jäsenyhdistykset, osastot ja yksittäiset valtuutetut. HSJ:n valtuutetut osallistuvat valtuustossa myös niin sanotun lehdistön poolin kokouksiin. Poolin muodostavat Journalistiliiton lehdistöä edustavat jäsenyhdistykset. Pooli kokoontuu valtuuston kokouksen alla, käytännössä ensimmäisen kokouspäivän aamuna, käymään läpi esityslistan asiat mahdollisia yhteisiä linjauksia varten. Valtuutettu voidaan valita valtuuston puheenjohtajaksi tai 1. tai 2. varapuheenjohtajaksi. Valinnat tekee valtuusto keskuudestaan valtuustokauden alussa. Valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat johtavat valtuuston kokouksia ja heidät kutsutaan liiton hallituksen kokouksiin. HSJ:n valtuutettu, joka valitaan valtuuston puheenjohtajistoon, saa kutsut myös HSJ:n hallituksen kokouksiin.

Ajankäyttö: Liiton valtuusto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kaksipäiväiseen kokoukseen. Kolmipäiväinen kokous on kerran neljässä vuodessa. Lisäksi valtuusto voi kokoontua päiväksi esimerkiksi hyväksymään työehtosopimuksia. Nykyinen valtuustokausi alkoi joulukuussa 2022 ja päättyy kevältuustoon 2026. HSJ:n ryhmässä on 21 valtuutettua, jotka kutsutaan kaksi kertaa vuodessa ennen valtuustoa HSJ:n hallituksen kokoukseen käymään valtuustoasiat läpi yhdessä hallituksen kanssa. Valtuutettu voi osallistua valtuuston kokouksiin työajalla, jos hän on liiton työehtosopimusten piirissä. Käytännössä moni valtuutettu saa osallistua työajalla, vaikka hän ei olisi liiton työehtosopimusten piirissä. Jos valtuutettu joutuu ottamaan valtuustoon osallistuakseen palkatonta vapaata, hän voi hakea liitolta ansionmenetykskorvausta, joka on 180 € (2024).

Varavaltuutetun rooli aktivoituu, jos varsinaisella valtuutetulla on este osallistua valtuuston kokoukseen. Silloin varavaltuutettu osallistuu valtuuston kokoukseen ja sitä valmistelevaan HSJ:n hallituksen kokoukseen. Valtuutettua sijaistaa ensisijaisesti hänelle valittu henkilökohtainen varavaltuutettu. Jos henkilökohtainen varavaltuutettu on estynyt, valtuutetun sijaiseksi kutsutaan yleisvaravaltuutettu valtuutettujen valintakokouksessa päätetyssä kutsujärjestyksessä.

Palkkio: Valtuutetuille ei makseta palkkiota valtuuston kokouksista eikä pääsääntöisesti HSJ:n hallituksen kokouksiin osallistumisesta.

Koulutus: HSJ järjestää ennen uuden valtuuston järjestäytymistä perehdytystilaisuuden kaikille valtuutetuille ja varavaltuutetuille. Tilaisuudessa kokeneet valtuutetut kertovat valtuustoon liittyvistä käytännön asioista.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Ajauduin valtuutetuksi vähän vahingossa, mutta vahinko ei ole kaduttanut. Valtuustossa näkee käytännössä, miten päätökset Journalistiliitossa syntyvät ja millaisella palolla valtuutetut suhtautuvat liiton jäsenten etujen ajamiseen. On myös palkitsevaa tutustua liiton jäseniin eri puolilta Suomea ja eri medioista. Se auttaa ymmärtämään alaa paremmin kuin yksikään lehtijuttu tai tutkimus”, sanoo **Ilja Ojala**. Hän on ollut Journalistiliiton valtuuston jäsen vuodesta 2014 ja toimi valtuuston 1. varapuheenjohtajana vuosina 2018–2022.

5. Journalistiliiton luottamustehtävät

HSJ:n jäseniä on Journalistiliiton hallituksessa, valiokunnissa ja erilaisissa työ- ja projektiryhmissä.

5.1 Liiton hallituksen jäsen

Liiton hallituksen jäsen on yhdistyksen, ammattiryhmänsä ja alueensa edustaja liiton hallituksessa. Liiton hallitus esittelee asiat valtuustolle ja vastaa niiden valmistelusta ja toimeenpanosta apunaan liiton henkilökunta. Liiton hallitus toimii liiton henkilökunnan työnantajana.

Valinta ja kelpoisuus: HSJ:n ehdokkaat Journalistiliiton hallitukseen valitaan neljän vuoden välein. Edellisen hallituskauden loppupuolella yhdistyksen puheenjohtaja kartoittaa mahdollisia ehdokkaita tehtäviin uudelle kaudelle ja neuvottelee heidän kanssaan. Päätöksen ehdokkaaksi asettamisesta tekee HSJ:n hallitus. Journalistiliiton valtuusto valitsee hallituksen liiton jäsenyhdistysten asettamista ehdokkaista. Hallituksen neljän vuoden toimikausi alkaa valtuuston järjestäytymiskokousta seuraavan kalenterivuoden alusta.

Tehtävät: Liiton hallitus esittelee asiat valtuustolle. Se vastaa liiton asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta apunaan liiton toimiston henkilökunta. Hallituksen puheenjohtaja on täysipäiväinen, muut jäsenet hoitavat tehtävää omien töidensä ohella. Lisäksi liiton hallitus toimii liiton toimiston työnantajana.

Ajankäyttö: Liiton hallitus kokoontuu noin kolmen viikon välein lomakaudet pois lukien, ja kokous kestää tyypillisesti koko työpäivän. Hallituksen jäsen, joka kuuluu liiton neuvottelemien työehtosopimusten piiriin, voi osallistua kokouksiin työajalla. Jos hän on jonkin muun kuin liiton työehtosopimuksen piirissä ja joutuu ottamaan kokousta varten palkatonta vapaata tai on freelancer, liitto maksaa hänelle ansionmenetyskorvauksen, joka on 180 € (2024).

Palkkio: Liiton hallituksen jäsenille maksetaan 45 € kokouspalkkio (2024).

Koulutus: Hallituksen jäsenet perehdytetään tehtäväänsä hallituskauden alussa pidettävässä seminaarissa.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Liiton hallitus on todellinen näköalapaikka siihen, mitä media- ja kustannusallalla ja työmarkkinoilla laajemmin tapahtuu. Työ on mielenkiintoista ja monipuolista. Kokous- ja seminaaripäivät tuovat myös vaihtelua työarkeen”, sanoo HSJ:n puheenjohtaja **Marjaana Varmavuori**. Hän on ollut Journalistiliiton hallituksen jäsen vuodesta 2021.

5.2 Valiokuntien ja työryhmien jäsenet

Valiokunnat ja työryhmät auttavat Journalistiliiton hallitusta liiton asioiden valmistelussa. Valiokunnan tai työryhmän jäsen edustaa yhdistyksensä ja ammattiryhmänsä jäseniä.

Valinta ja kelpoisuus: HSJ:n edustajat liiton valiokuntiin sekä työ- ja projektiryhmiin valitaan neljän vuoden mittaiseksi valtuustokaudeksi kerrallaan. Uusi liiton hallitus päättää, mitä

valiokuntia valtuustokaudella toimii. Yhdistys esittää niihin jäseniä. Liiton hallitus päättää valiokuntien kokoonpanosta.

Tehtävät: Valiokunnat ja työryhmät auttavat liiton hallitusta liiton asioiden valmistelussa.

Ajankäyttö: Liiton valiokuntien puheenjohtajana toimii tyypillisesti liiton hallituksen jäsen. Liiton työehtosopimuksen piiriin kuuluva valiokunnan puheenjohtaja tai jäsen voi osallistua kokouksiin työajalla. Jos hän on jonkin muun kuin liiton työehtosopimuksen piirissä ja joutuu ottamaan kokousta varten palkatonta vapaata tai on freelancer, liitto maksaa hänelle ansionmenetyskorvauksen, joka on 180 € (2024). Kokousten määrä vaihtelee valiokunnittain. Yleensä kokouksia on vähintään neljä vuodessa, mutta jotkut valiokunnat ja työryhmät saattavat kokoontua lähes kuukausittain. Kokousten kesto ja järjestämistapa vaihtelevat.

Palkkio: Liiton valiokuntien puheenjohtajille maksetaan 45 € kokouspalkkio (2024).

Valiokunnan jäsenille ei makseta kokouspalkkiota.

Koulutus: Valiokuntien jäsenet saavat perehdytyksen työhönsä. Perehdytys järjestetään yleensä kauden käynnistävässä seminaarokokouksessa.

Miksi hakeutua tehtävään: "Olen jäsenenä Journalistiliiton jäsenhankintatyöryhmässä, jonka päätehtävä on luoda liitolle jäsenhankintasuunnitelma ja jalkauttaa se. Tehtävä on mielenkiintoinen, sillä liitolla ei ole koskaan historiansa aikana ollut vastaavaa työryhmää tai suunnitelmaa, joten nyt todellakin luodaan jotakin uutta. Työryhmät ovat myös yleisesti hyvä tapa ja paikka antaa omaa erityisosaamista ja asiantuntemusta liiton hyväksi, sillä työryhmässä voidaan ajan kanssa paneutua substanssiin, johon ei välttämättä toimitusosaston tai paikallisyhdistyksen hallituksessa tai edes liiton valtuustossa ja hallituksessa voisi", sanoo **Valteri Törmänen**. Hän on ollut Journalistiliiton jäsenhankintatyöryhmän jäsen vuodesta 2023.

6. Muita luottamustehtäviä

(ei työehtosopimuksissa sovittua oikeutta osallistua työajalla)

6.1 Aikakauslehdentoimittajain säätiö

Aikakauslehdentoimittajain säätiö sr on perustettu 1948. Sen tarkoitus on “edistää ja tukea journalistien, erityisesti aikakauslehdentoimittajien yhteisiä ammattipyrintöjä”. Säätiön asioita hoitaa kahdeksanhenkinen hallitus, jonka jäsenten kaudet päättyvät eri aikoihin. Hallitukseen valitaan kaksi jäsentä vuosittain HSJ:n vuosikokouksessa erovuoroisten tilalle. Jäsenen kausi on nelivuotinen. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, rahastonhoitajan ja sihteerin.

6.1.1 Aikakauslehdentoimittajain säätiön hallituksen jäsen

Valinta ja kelpoisuus: HSJ:n vuosikokous valitsee säätiön hallitukseen yhdistyksen jäsenistöstä vuosittain kaksi jäsentä.

Tehtävät: Säätiön hallitus päättää sen omaisuuden hoidosta ja budjetista. Säätiö tukee rahallisesti HSJ:n koulutustoimintaa ja jakaa apurahoja. Hallitus päättää säätiön apurahojen jakamisesta.

Ajankäyttö: Kokouksia on säätiön vuosikokouksen lisäksi 2–3 vuodessa.

Palkkio: Kokouksista ei makseta kokouspalkkiota, mutta toimen hoitamisesta aiheutuvia kuluja korvataan kuitteja vastaan maksimissaan 200 € / vuosi.

Koulutus: Yleensä tehtävää aiemmin hoitaneet henkilöt perehdyttävät seuraajansa.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Säätiön hallituksessa pääsee tekemään HSJ:n jäsenten kannalta tärkeää perustyötä, josta ei saa välttämättä mainetta eikä mammonaa eikä välttämättä edes taputuksia olalle. Parasta hommassa ovat eri organisaatioista tulevat ihmiset ja vuosittaiset tapaamiset, haastavinta sijoitusomaisuuden kartuttaminen”, sanoo **Marko Korhonen**. Hän on toiminut

Aikakauslehdentoimittajain säätiön hallituksen sihteerinä vuodesta 2010.

6.2 Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö JOKES ja sen rahastot

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö eli JOKES myöntää apurahoja moniin tarkoituksiin. Apurahoja voivat hakea lehdistölle, oppikirjankustantajille tai sähköisen median verkkojulkaisuille työskentelevät. Säätiön myöntämät apurahat rahoitetaan pääosin Kopiosto-korvauksin, jotka kertyvät kopioidun lehdistöaineiston ns. toissijaisesta käytöstä ja digitaalisesta kopioinnista.

Jokesin hallitukseen kuuluu kuusi jäsentä. Hallituksen jäsenten kausi kestää neljä vuotta. Hallituksen jäsenten kaudet on jaksotettu niin, että puolet jäsenistä on erovuoroisia kahden vuoden välein. Hallituksessa ollaan usein kaksi kautta peräkkäin. Säätiön hallitus nimittää itse itsensä, eli hallituksen jäsenet etsivät paikastaan luopuvien tilalle uusia jäseniä verkostoistaan ja taustayhteisöistään. Myös säätiön taustayhteisöllä Journalistiliitolla on halutessaan mahdollisuus tehdä esityksiä kokoonpanoon. Journalistiliiton yhdistyksiä säätiön säännöissä ei mainita. Jokesin luottamushenkilöt eivät voi itse saada apurahoja, koska ovat päättämässä niistä.

Jokesin alaisuudessa toimii neljä rahastoa: HSJ:n stipendirahasto, Keski-Suomen Sulka, Lehtikuvaajarahasto ja Journalistien tukirahasto.

JOKES-säätiön hallitus tekee lopulliset päätökset myös rahastojen asioista, kuten nimittää niiden hoitokuntien jäsenet. Lisäksi säätiöllä on kuudesta freelancerista koostuva apurahahoitokunta, joka käsittelee freelance-apurahojen hakemukset. Freelance-apurahoja myönnetään kahdesti vuodessa keväisin ja syksyisin.

HSJ:n stipendirahasto kerää itse stipendeinä myönnettävän pääomansa ja hoitaa itsenäisesti asioita. HSJ:n stipendirahaston hoitokunnan jäseniä esittää HSJ. Jokesin hallitus nimittää hoitokunnan jäsenet.

Keski-Suomen Sulka kerää itse stipendeinä myönnettävän pääomansa ja hoitaa itsenäisesti asioita. KSJ:n eli Keski-Suomen Journalistien stipendirahaston hoitokunnan jäseniä esittää KSJ. Jokesin hallitus nimittää hoitokunnan jäsenet.

Lehtikuvaajarahastosta jaetaan kaksi kertaa vuodessa kuvaajien Kopiosto-apurahoja, ja siellä apurahapäätöksiä tekee esityksen kuuden hengen hoitokunta. Jokesin toiminnanjohtaja toimii esittelijänä ja sihteerinä. Lehtikuvaajarahaston hoitokunnan jäseniä esittävät yleensä liiton isoimmat yhdistykset. Jokesin hallitus nimittää hoitokunnan jäsenet.

Journalistien Tukirahasto käsittelee avustushakemuksia juoksevasti, eli silloin kun hakemuksia tulee. Siellä asioista tekee esityksiä kolme journalistia. Jokesin toiminnanjohtaja toimii esittelijänä ja sihteerinä. Journalistien tukirahaston jäseniä esittävät sen perustajajäsenet eli Journalistiliitto, Medialiitto ja mediatatlot. Jokesin hallitus nimittää hoitokunnan jäsenet.

6.2.1 JOKES-säätiön hallituksen jäsen

Valinta ja kelpoisuus: Jokesin hallitus koostuu alalla toimivista journalisteista. Tavoitteena on, että jäseniä on eri välineistä ja eri puolilta Suomea. Säätiön hallituksen jäsenet etsivät paikasta luopuvien tilalle uusia jäseniä verkostoistaan ja taustayhteisöistään. Siten hallitus nimittää itse itsensä.

Tehtävät: Säätiön hallituksen päätöksenteko apurahahakemuksista ja siihen valmistautuminen. Säätiön hallitus käsittelee myös taloutta, sijoituksia ja säätiön ammatillisten kurssien suunnittelua, toteutusta ja palautteita. Hallitus toimii myös toiminnanjohtajan työnantajana ja sparraajana. Käytännön työnjohdolliset

kysymykset jäävät kokousten välillä puheenjohtajalle. Säätiön hallitus tekee lopulliset päätökset myös säätiön alaisuudessa toimivien rahastojen asioista.

Ajankäyttö: Tehtävä on työläs ja vaatii paljon aikaa ja sitoutuneisuutta. Säätiön hallituksella on 7–9 kokousta vuodessa. Säätiöllä on kaksi avointa apurahahakua vuosittain, keväällä ja syksyllä. Kevään ja syksyn apurahakokoukset kestävät useamman päivän. Lisäksi hallituksen jäsenet lukevat ja arvioivat hakemuksia oman työnsä ohessa iltaisin ja viikonloppuisin. Hakemuksia tulee vuosittain satoja. Osa työnantajista hyväksyy Jokesin kokouksiin osallistumisen työajalla. Freelance-jäsenille menetettyä työaikaa korvataan korkeammilla kokouspalkkioilla. Tavanomaiset kokoukset pyritään pitämään napakoina, ja joskus kokoustetaan etänä. Kokoukset ovat pääosin Helsingissä, mutta toisinaan pidempiä apurahakokouksia pidetään myös muualla Suomessa tai ulkomailla. Syksyn ja kevään apurahakokouksissa suunnitellaan myös tulevaa toimintaa ja vedetään isompaa linjaa.

Palkkio: Tavallinen kokouspalkkio 163 € ja useamman päivän kokouksista 430 €. Freelancerin kokouspalkkio on 315 € (2023).

Koulutus: Säätiön muut hallituksen jäsenet ja toiminnanjohtaja perehdyttävät. Ajoittain myös ulkopuolisia kursseja säätiöjuridiikasta.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Jokesin hallitus on monella tavalla aitiopaikka. Apurahahakemuksista avautuu kertomus siihen, mitä media-alan työpaikoilla tapahtuu, millaisia uusia taitoja alalla tarvitaan, millaiset asiat kiinnostavat alan opiskelijoita. Etuna on myös se, että oppii varmuudella tekemään hyvän apurahahakemuksen”, sanoo Jokesin toiminnanjohtaja **Anna Kähkönen**.

6.2.2 HSJ:n stipendirahaston hoitokunta

HSJ:n stipendirahaston hoitokuntana toimiminen on osa HSJ:n työ- ja talousvaliokunnan työtä.

Valinta ja kelpoisuus: Hoitokunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet ovat samat kuin HSJ:n työ- ja talousvaliokunnan vastaavat jäsenet, jotka HSJ:n hallitus nimeää keskuudestaan. Päätöksen hoitokunnan jäsenistä vahvistaa JOKES-säätiön hallitus.

Tehtävät: Työ- ja talousvaliokunta päättää rahaston stipendien jakamisesta ja perehtyy stipendihakemuksiin ennen sitä. Lisäksi sillä on muitakin, HSJ:n toimintaan liittyviä tehtäviä. HSJ:n asioihin liittyvä kokous ja stipendirahaston hoitokunnan kokous voidaan pitää samalla kertaa peräkkäin.

Ajankäyttö: Hoitokunta kokoontuu 1–2 kertaa vuodessa riippuen stipendijakojen ja muiden asioiden määrästä.

Palkkio: Kokouspalkkio on 60 € / kokous (2023).

Koulutus: Usein hallituksen ja sitä kautta hoitokunnan jäseneksi valittavalla on kokemusta toimitusosaston toiminnasta.

6.3 Viestintä ja kehitys -säätö Vikes

Viestintä ja kehitys -säätö Vikes on 27 viestintäalan yhteisön perustama, vuonna 2004 perustettu kehitysyhteistyösäätö. Säätiön taustayhteisöihin kuuluu muun muassa Suomen Journalistiliitto ja sen jäsenyhdistyksiä, myös HSJ.

Säätiön tarkoitus on edistää sananvapautta sekä median moniarvoisuutta demokratian ja yhteiskunnallisen kehityksen perustana. Vikes tukee kehittyvien maiden journalisteja, heidän järjestöjään sekä mediataloja työssä lehdistönvapauden, moninaisemman median ja journalistien oikeuksien puolesta. Suomessa Vikes tekee työtä kestävästä journalismista ja median moniarvoisuuden edistämiseksi kouluttamalla ja verkostoimalla journalisteja, media-alan opiskelijoita ja mediataloja.

Vikes-säätiön ylin päätöksentekijä ja edustaja on hallitus. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja 5–10 jäsentä. Hallituskausi on kaksivuotinen, ja noin puolet jäsenistä on vuosittain erovuorossa. Vikesin hallitus koostuu sen taustayhteisöjen edustajista.

Vuoden 2022 alussa Vikes siirtyi päärahoittajansa ulkoministeriön osalta uuteen, ohjelmalliseen rahoitusmalliin entisen hankerahoituksen sijaan. Nykyisessä ohjelmallisessa rahoitusmallissa Vikes tekee kaikista hankkeistaan yhden, yleisemmän rahoitushakemuksen, ja siinä kuvattuun toimintaan voidaan esittää vuosittain perusteltuja muutoksia. Ohjelmallisessa rahoitusmallissa Vikesin hallituksella on aiempaa enemmän vastuuta sen toiminnan kokonaisuuden suunnittelusta, seurannasta ja mahdollisista muutostarpeista.

Vikesin henkilöstöön kuuluu toiminnanjohtaja ja kuusi asiantuntijaa, joista viisi on osa-aikaista. Toiminnanjohtaja on asiantuntijoiden esihenkilö ja hallituksen puheenjohtaja on toiminnanjohtajan esihenkilö. Hallitus tapaa asiantuntijoita säännöllisesti kokouksissa kaksi kertaa vuodessa ja lisäksi tarpeen mukaan. Vikesin asiantuntijoiden tueksi ollaan perustamassa ohjausryhmiä, joiden tarkoitus on myös lisätä tiedonkulkua ja yhteenkuuluvuutta säätiön ja sen sidosryhmien välillä.

6.3.1 Vikes-säätiön hallituksen jäsen

Valinta ja kelpoisuus: Vikesin taustajärjestöt (mm. Journalistiliitto ja osa sen jäsenyhdistyksistä) esittävät edustajiaan hallitukseen. Hallituksen jäsenet vaihtuvat vuorotellen, ja hallituksen istuvat jäsenet hyväksyvät sen uudet jäsenet. Hallitus siis valitsee itse itsensä.

Tehtävät: Hallituksen perustehtävät ovat pitkälti normaaleja organisaation vuosikelloon liittyviä hallituksen tehtäviä: toimintasuunnitelmien ja talousarvion hyväksyminen, tilinpäätöksen hyväksyminen ja strateginen johtaminen sekä kehitysyhteistyöohjelman päätöksentekoon liittyvät asiat. Hallitus on Vikesin toiminnanjohtajan työnantaja, ja puheenjohtaja keskustelee toiminnanjohtajan kanssa myös hallituksen kokousten välillä.

Ajankäyttö: Hallitus kokoontuu keskimäärin seitsemän kertaa vuodessa noin kahden

tunnin kokouksiin, minkä lisäksi hallituksen jäsenistä muodostetaan tarpeen mukaan työryhmiä ja jaostoja. Se, voiko Vikesin hallitustyötä hoitaa työajalla, on hallituksen jäsenen ja tämän työnantajan kesken sovittava asia.

Palkkio: Vikes ei tuota voittoa. Se ei maksa hallituksensa jäsenille palkkioita.

Hallitusjäsenten Vikesiin käyttämät tunnit lasketaan vapaaehtoistyöksi, jolla voidaan kattaa osa rahallisesta omarahoituksesta. Omarahoitusta tarvitaan ulkopuolisen rahallisen tuen, esimerkiksi Ulkoministeriön ja EU:n rahoituksen, saamiseen. Siten hallitusjäsenyys on erittäin kallisarvoista Vikesille.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Vikesin hallitukseen ja ohjausryhmiin kannattaa hakeutua, jos on kiinnostunut median kehittämisen globaaleista ulottuvuuksista tai kestävä ja moniäänisen journalismin kehittämisestä Suomessa. Vikesin hallitustyön kautta pääsee linjaamaan kehittyvien maiden toimittajien kanssa tehtävää työtä, ja ohjausryhmissä pääsee tulevaisuudessa tuomaan vapaaehtoispuolelta omaa osaamistaan myös toiminnan kehittämiseen.”, sanoo Vikesin toiminnanjohtaja **Anu Karvinen**.

6.4 Helsingin kansainvälinen lehdistöklubi eli Pressiklubi

Helsingin kansainvälinen lehdistöklubi, lyhyesti Pressiklubi, on HSJ:n ja Radio- ja televisiotoimittajien liiton RTTL:n yhteinen yhdistys. Pressiklubin hallituksessa on edustajia molemmista ns. haltijayhdistyksistä. Hallituksen kausi on vuoden mittainen, vuosikokouksesta vuosikokoukseen. Hallituksessa on puheenjohtaja ja 4–8 jäsentä.

Pressiklubin puheenjohtajan valitsee sen vuosikokous. Käytännössä HSJ:n ja RTTL:n hallitusten edustajat sopivat, kenestä tulee klubin puheenjohtaja. Perinteisesti puheenjohtaja tulee yhdistyksistä vuorotellen. Pressiklubin vuosikokous valitsee myös sen hallituksen jäsenet HSJ:n ja RTTL:n esittämistä ehdokkaista. Kelpoisuusehtona luottamustehtäviin on innokas mieli tapahtumien ideointiin ja järjestämiseen. Pressiklubi järjestää jäsenille tilaisuuksia ja vierailuja.

6.4.1 Pressiklubin puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet

Valinta ja kelpoisuus: HSJ:n ja RTTL:n hallitusten edustajat sopivat puheenjohtajan ja hallituksen jäsenten valinnoista, ja ne vahvistetaan Pressiklubin vuosikokouksessa.

Tehtävissä tarvitaan innokkuutta tapahtumien ideointiin ja järjestämiseen.

Tehtävät: Hallituksen kokoukset, tapahtumien suunnittelu ja järjestäminen.

Ajankäyttö: Pressiklubin luottamustehtäviä ei voi hoitaa työajalla. Pressiklubin hallituksen kokouksia on noin kymmenen vuodessa riippuen järjestettävien tapahtumien määrästä. Kokoukset kestävät tunnin verran, ja paljon asioita sovitaan

myös sähköpostitse. Lisäksi aikaa kuluu klubin tapahtumien järjestämiseen, niistä ilmoittamiseen sekä ilmoittautumisten ja osallistumismaksujen keräämiseen. Hallituksen jäsenet jakavat vastuuta, ja isompia tapahtumia suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä.

Palkkio: Pressiklubin luottamustehtävistä ei makseta ansionmenetykskorvausta eikä kokouspalkkiota.

Koulutus: Tehtävän oppii tekemällä, mutta yksin ei tarvitse tehdä, ja aluksi voi osallistua tilaisuuksiin ”oppimismielessä”.

Miksi hakeutua tehtävään: ”Pääsee osallistumaan tapahtumiin ja tilaisuuksiin järjestäjänä ja ryhmänvetäjänä. Aluksi voi seurata sivusta, miten homma hoituu ja osallistua tilaisuuksiin oppimismielessä. Itse Pressin hallituksen jäsenenä olen päässyt sellaisiin paikkoihin, mihin vain harvat pääsevät”, sanoo Pressiklubin hallituksen puheenjohtajana vuonna 2023 toiminut **Tomi Peurakoski**.